

אין עוד מלבדו
על יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרשת לך-לך
השמיים כסא ודארץ קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת לך-לך תשפ"ד

גליון 357

נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן יוסף
הרה"ק שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים
ב"ר אברהם
הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד
דאבראמיל ב"ר אברהם
רבי אשר ב"ר יחיאל (הרא"ש)
הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי
הרה"ק רבי יוסף הלוי רוטנברג
גיד בן יעקב משבטי י-ה
הרה"ק רבי דב בעריש וויידנפלד
משעשעין ב"ר יעקלי
מתושלח בן חנוך
רחל אמנו
בנימין בן יעקב משבטי י-ה
הרה"ק רבי מנחם נחום מצירוביל ב"ר
צבי
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו
מסלונים

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (י"ב, א')

ניתן בס"ד להסביר כי ל"ך ל"ך העולה בגימטריא מאה רומז כי הקב"ה מבקש מאברהם שיעשה כדבריו מאה אחוז ושיעמוד בכל הנסיגות לכבודו יתברך, וכן ניתן לפרש כי הציווי לך לך מורה כי אברהם היה עושה פעולות לכבוד ה' גם לפני שהקב"ה אמר לו לך לך ומבקש ממנו הקב"ה תוסיף עוד מאה בחינת לך לך כי אינו דומה לשונה מאה פעמים לשונה מאה ואחד וכן אנו מוצאים אצל יצחק אבינו וימצא מאה שערים שכן הוא עשה פעולה פעם אחת ועליה התווספו עוד מאה פעמים

ויאמר לאברהם ידע תדע פי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה" (ט"ו, י"ג)

רש"י - כי גר יהיה זרעך. משנלד יצחק עד שיצאו ישראל ממצרים ארבע מאות שנה. כיצד, יצחק בן ששים שנה כשנלד יעקב. ויעקב כשירד למצרים אמר ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, הרי מאה ותשעים, ובמצרים היו מאתים ועשר כמנין רדו, הרי ארבע מאות שנה. ואם תאמר במצרים היו ארבע מאות, הרי קהת מיורדי מצרים היה, צא וחשוב שנותיו של קהת, ושל עמרם, ושמונים של משה שהיה כשיצאו ישראל ממצרים, אין אתה מוצא אלא שלש מאות וחמשים, ואתה צריך להוציא מהן כל השנים שחי קהת אחר לידת עמרם, ושחי עמרם אחר לידת משה

ידור רביעי ישוּבו הנה פי לא שלם עון האמרי עד הנה" (ט"ו, ט"ז)

רש"י - ודור רביעי. לאחר שיגלו למצרים יהיו שם שלשה דורות, והרביעי ישוּבו לארץ הזאת, לפי שבארץ כנען היה מדבר עמו וברת ברית זו, כדכתיב לתת לך את הארץ הזאת לרשתה, וכן היה. יעקב ירד למצרים. צא וחשוב דורותיו יהודה, פרץ, חצרון, וכלב בן חצרון מבאי הארץ היה

אך ניתן גם לפרש בנוסף כי הדברים באים לחדד עוד יותר את פירושו של רש"י שכן ידוע ששבט לוי לא השתעבד במצרים ובא רש"י לומר שאע"פ שהם לא השתעבדו בכל זאת אנו סופרים ע"י את שנות "הגר יהיה זרעך" ולכן גם אצל יצחק אע"פ שלא היה משועבד אלא רק גר בארץ לא לו בכל זאת גם שנותיו נספרים בתוך הארבע מאות שנה ואילו דור רביעי ישוּבו הנה מדבר גם על הגאולה העתידית שתבוא בעזרת ה' וידוע כי משיח בן דוד מגיע משבט יהודה ע"כ משתמש רש"י לענין הגאולה העתידית של דור רביעי ישוּבו הנה בשבטו של יהודה לרמז בכך על משיח בן דוד שיבוא במהרה בימינו אמן משבט יהודה

ניתן לשים לב כי רש"י הקדוש מביא את שושלת בני קהת שהינם משבט לוי כהוכחה לדבריו שמנין הארבע מאות שנה מתחיל מלידת יצחק ואילו כדי להסביר את פס' ט"ז שבו נאמר ודור רביעי ישוּבו מביא רש"י את שושלת יהודה ובניו ונשאלת השאלה מדוע לא השתמש רש"י באותה השושלת לשני הפס' ובכל פעם השתמש בשושלת אחרת פעם משבט לוי ופעם משבט יהודה

וניתן לתרץ באופן טכני שרש"י היה חייב להביא את בני קהת כי רק לגבם התורה מזכירה את גילם ועוד שלענין ביאת הארץ רק כלב ויהושע היו מבאי הארץ והיות ויהושע בא משבט אפרים לא ניתן היה להשתמש בו כדוגמא היות שאפרים נולד במצרים ולא היה מהיורדים למצרים

"את הקיני ואת הקנזי ואת הקנזי ואת הקנזי" (ט"ו, י"ט)

רש"י - את הקיני. עשר אומות יש כאן ולא נתן להם אלא שבעה גוים, והשלשה אדום ומואב ועמון, והם קיני קנזי וקדמוני עתידים להיות ירשה לעתיד, שנאמר אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעם וניתן לראות רמז בשמות האומות קיני זהו אדום זרע עשוי שעוסק ברציחה שזוהו מעשהו הקדמון של קין קנזי זהו מואב נוטריקון קניין זקני שכן מואב יצא מסבו לוט ולשון קניין הולך על הלידה כמו שאמרה חוה לאחר לידת קין קניתי איש את ה' קדמוני זהו עמון שבו נרמז כי הוא נולד לאחר שהקדימה האחות הבכירה את הצעירה במעשה בנות לוט וגם הוא רומז על העניין שגם הוא כמו זה שהקדימו בפס' הקנזי בא מסבו

"ולא יקרא עוד את שמך אברהם והיה שמך אברהם פי אב המון גוים נתתיך" (י"ז, ה')

רש"י - כי אב המון גוים. לשון נוטריקון של שמו. ור"ש שהיתה בו בתחילה, שלא היה אב אלא לארם שהוא מקומו ועכשיו אב לכל העולם, לא זה ממקומו, שאף יו"ד של שרי נתרעמה על השכינה עד שנתוספה ליהושע, שנאמר (במדבר יג טז) ויקרא משה להושע בן נון יהושע וידוע כי העולם הזה נברא באות ה"א ועולם הבא ביו"ד וזהו שהוסיף הקב"ה לאברהם את האות ה"א לשמו הרומז על עולם הזה שבוה הוא מראה כי אברהם נהיה אב לכל העולם הזה וכן אצל שרי שנתוספה לה האות ה"א כנ"ל ואילו היו"ד נשמרה לעתיד לבוא כמו שנאמר בזכות נשים צדקניות נגאלו צדקניות נגאל

לענין ברית מילה - אמרי אמת - הרב יהודה לייב איגר ב"ר שלמה זצוק"ל זי"ע

"ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם" (י"ז, י"א)

הסידרא הזו הוא מקור שפע הרפואה כי נאמר בה בראשונה מצוות מילה ואיתא בגמרא למה קבעו רפואה בשמינית מפני המילה שניתנה בשמינית וצריכה רפואה והענין בזה י"ל במשל למי שיש לו צורך גדול למלך ורואה אדם חשוב אחד שיש לו גם כן צורך הזה הוא סומך בעצמו לכנוס ביחד בבקשתו עם החשוב הזה שעמו יחד בטח יענה גם אותו כן מפני חשיבות המילה דרגא תמינאה שצריכה רפואה קבעו ברכת רפואה בשמינית שכל הצריכים רפואה ישועו ג"כ וזה גם כן ענין שבת הוא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא כי השבת קודש הוא חשוב

מאד אצל השי"ת להנחיל בו מנוחה ועונג לעמו ישראל וכל דינין מתעברין מיני' וממילא רפואה קרובה לבוא

משנת הצדיק – הרה"ק יהודה צדקה זצוק"ל זי"ע – י"ב מרחשוון (ראשון)

חכם יהודה צדקה נולד לאביו חכם שאול ולאמו שמחה בעיר ירושלים בשנת תר"ע (1910). בילדותו התנחך בתלמוד תורה בני ציון ולאחר מכן המשיך בישיבת פורת יוסף. בשנת תרצ"ד נישא הרב צדקה לפהימה בטאט והתגרר בשכונת "גאולה". בשנת 1937 מונה על ידי חכם עזרא עטיה, שהיה רבו המובהק, למסור שיעורים בישיבת פורת יוסף, ובשנת תש"ל (1970) נתמנה חכם יהודה צדקה לראש ישיבת פורת יוסף. חכם יהודה צדקה פעל להחזיר עטרה ליושנה, וידיו רב לו כאחד החלוצים ביסוד רשת החינוך 'מעייני החינוך התורני'. חכם יהודה צדקה העמיד אפלי תלמידים. בשנת תשל"ט (1979) נפטרה אשתו ונשא לאישה את תמר סודרי, בתו של מימון סודרי שהיה השמש בישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה.

חכם יהודה צדקה נפטר בי"ב בחשוון תשנ"ב (1991) ומנוחת כבודו בבית העלמין סנהדריה בירושלים. חכם יהודה צדקה חיבר את ספר 'קול יהודה' – דרושים על פרשיות השבוע, חידושים על הש"ס ומאמרים. הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל היה זהיר ביותר שלא לשוח שום שיחה בטלה באמצע הלימוד, ותמיד היה מעורר את שומעי לקחו על דבר זה. אחד מבני משפחתו סיפר: "זכיתי להתפלל עמו בימים הנוראים כעשרים וחמש שנה, כמעט בכל פעם שאמר דברי התעוררות ומוסר לפני התקיעות או לפני תפילת נעילה, הדגיש חזר והדגש לבני תורה שלא ישוח שום שיחה בטלה באמצע הלימוד, ופעם אמר שזו הקבלה שהאדם צריך לקבל על עצמו בתפילת הנעילה". ופעם המשיל עניין זה לאדם שזכה לארח בצל קורתו את המלך והכין עבורו למאכל מעדנים הראויים לעלות על שולחן מלכים, אבל פה ושם נתפורו לו בתוך המאכלים גרגירי עפר ואבק. האם יקבל המלך מידו את המעדנים בצורה כזאת? וכן הדבר באדם מישראל כשעוסק בתורה מגיש כביכול מטעמים לאביו שבשמים, אך כשהוא מערב בלימודו דיבורים בטלים כמוהו כזורה חול ולכלוך במעדני המלך, כיצד אפוא יקווה שלימוד התורה שלו יתקבל לרצון קמי קודשא בריך הוא. לאחר התלקותו של הרב צדקה הלך אחד הר"מים בישיבת פורת יוסף אל הגה"צ רבי ששון מזרחי, חברו ללימודים של הגר"י צדקה מקרמת דנא, ודרש מפיו לספר לו קצות דרכיו של רבנו והליכותיו בקודש מזמנים שלמדו בצווחא. השיבו החכם בתמימות: "איני יודע לספר מאומה, כי זה לנו עשרות בשנים שאנו לומדים ביחד, ומעולם לא הפסקנו בעת הלימוד לשיחה בטלה ח"ו. כמעט שלא נודמן לנו אף פעם לדבר משהו חוץ מעניני הלימוד. מעשה שהיה בביתו של רבי יהודה צדקה זצ"ל והתרחש בירושלים. האירועים הבטחוניים סביב מלחמת תש"ח, גרמו למצוקה כלכלית נוראה בעיר, עד שנוצר מצב שמשפחות רבות נותרו ללא פת לחם. התקופה היתה קשה המצב היה גרוע מאוד. פעם לפני שבת, לא היה במטבחא של הרבנית צדקה ע"ה, ולו מאכל אחד שתוכל להכינו לסעודות השבת. בבית היה רק מעט אורז, אותו ייחודה הרבנית למאכל עבור הילדים ביום ראשון. כאשר שמע הגר"י צדקה שיש בבית אורז, הורה לאשתו להכין מן האורז הזה את מאכלי השבת. הרבנית הופתעה ושאלה את בעלה: "ומה יהיה עם מאכלי הילדים ביום ראשון? האם הינך רוצה לסמוך על הנס, ולחשוב שיפול לנו מאכל מן השמים" והגר"י צדקה השיב: "כן. אל תדאגי, יפול לנו מן השמים" ... בני המשפחה אכלו את האורז בשבת, וקיימו מצות עונג שבת, כשראש המשפחה נוסף בהם בטחון בהשי"ת, ומבקש מהם לא לדאוג את דאגת ימות החול. והנה, בשעות הבוקר המוקדמות של יום ראשון, אירע הנס. אורח מבגדד הגיע אל הגר"י צדקה, והביא איתו שק מלא בכל טוב, במאכלים טעימים, וגם באורז.

סיפור נוסף על הרב צדקה, היה זה במסעו הנדיר של מרן הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל לאנגליה לצורך גיוס כספים להקמת בנין הישיבה הקדושה. ברדתו מן המטוס פנה הישר אל תחנת הרכבת ועלה לאחד הקרונות, ישב ופתח גמרא שהחזיק באמתחתו, והחל ללמוד מבלי לדעת כלל או לשאול היכן יהיה עליו לרדת כדי להגיע למחוז הפצו. הרכבת התחילה לנסוע וגמעה מרחקים, הקרונות חלפו במהירות על פני תחנות שונות, והרב שקוע בגרסה. לפתע, כשעצרה הרכבת בתחנה מסוימת, עלה פתאום בליבו לשאול את הנוסעים סביבו מי מהם יודע היכן מקום פלוני. ענו לו: בדיוק כאן! עליך לרדת. ומיד, כי בעוד רגע הרכבת תמשיך בדרכה. מיהר הרב כהרף עין ואחז במזוודה שהכילה את חפציו האישיים, טלית ותפילין ספרים וכיו"ב, מיהר לפתח וקפץ בזריזות, כשדלתות הרכבת היוצאת נסגרות מאחוריו. מאותו מאורע, סיפר לימים, "למדתי שני דברים: א. צריך ללמוד בלא שום דאגה, כי אז הקב"ה דואג לך שלא תאחר ולא תחמיץ מאומה. ב. יש לזכור תמיד לקחת עמך את המזוודה על תכולתה... גם כשתעלה לשמים אחרי מאה ועשרים, תדאג מראש שתוכל להביא עמך מזוודה מלאה מצוות ומעשים טובים"

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים מאור עינים – הרה"ק מנחם נחום ב"ר צבי מצ'רנוביל זצוק"ל זי"ע

בדברים דקים ושם צריך יותר לשמור את עצמו מן היצר כי שם בקל יוכל לפתותו ח"ו בדברים דקים אשר אי אפשר להרגיש כי סביביו נשערה מאד וצריך שמירה מעולה להיזהר שלא יחסא ח"ו אף כחוט השער!

"וילך אברם פאָשר דָּבָר אַלּוֹהֵי ה' וַיִּלְךְ אִתּוֹ לוֹט" (י"ב, ד')
 כי קיים הצדיק את כל הנה"ל וילך איתו לוט ואיתא במדרש הנעלם אברם הוא הנשמה ולוט הוא היצה"ר והנה בהיות הצדיק הולך ממדרגה למדרגה גם היצה"ר הולך איתו עמו כי גם שבטל התאוות הגשמיות ובא מדרגה גדולה גם שם היצה"ר מפתחו כי מי שהוא גדול מחברו יצרו גדול ממנו ומכשילו

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֲרֶצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבְּיַת אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ" (י"ב, א')
 איך אפשר שלא ידבר שום דיבור רק דברי תורה שנשמע מלשון ודברת בס כו' אך הפי' הוא כך ודברת בס ר"ל כל מה שתדבר תאמין שאתה מדבר עם התורה שדיבורך הוא עולם הדיבור כי"ב אותיות התורה כנ"ל וכשמדבר בהנהגת העולם אל יחוש כי באוריתא ברא קב"ה עלמא ובאורייתא מתנהג עלמא שכל העולמות מתנהגים ע"י כ"ב אותיות התורה עולם הדיבור רק שיאמין זה כנ"ל אבל כשמדבר לא לשום הנהגת העולם זהו נקרא דברים בטלים והוא ג"כ אמרו רז"ל וכל מעשיך יהיו לשם שמים כי בחי' הנה"ל השוכן בתחתונים שאנו קורין שכינה שהוא השם אדנ"י ב"ה שמלוּבש בכל דבר נקרא שם והשם הוי"ה ב"ה נק' שמים מלשון בהירות והוא לשם שמים היינו לייחד שני הבחי' הנה"ל כמבואר אצלנו כמה פעמים והוא לך לך פירש"י להנאתך ולטובתך שלכאורה קשה למה פתח לו השי' שיעשה זאת בשביל פניה להנאתו ולטובתו כי בלא זה בוודאי היה עושה רצון השי' אך השי' לימד אותו איך לעבדו ואמר לו לך לך פי' אפילו מה שאתה עושה דבר שהוא לך להנאתך ולטובתך יהיה לך בזה ג"כ הילוך אל השי' שכל מעשיך יהיו לשם שמים כנ"ל

סגולה לפרנסה – אמונה ביכולת של הקב"ה לעשות הכל וע"י כך להיות בשמחה

"וַיִּפֶל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו וַיִּצְחַק וַיֹּאמֶר בְּלִבִּי הֲלִבָּן מֵאָה שָׁנָה וַיֹּלֵד וְאִם שָׂרָה הִבֵּת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד" (י"ז, י"ז)
 רש"י – ויפל אברהם על פניו ויצחק. זה תירגם אנקלוס ורודי, לשון שמחה, ושל שרה לשון מחוך. למדת שאברהם האמין ושמח, ושרה לא האמינה ולגלגה. והוא שהקפיד הקדוש ברוך הוא על שרה ולא הקפיד על אברהם

ביכולת שלה ושל אברהם לעשות דברים זהו שנאמר ותצחק בקרבה על מצבה ואדני זקן על מצבו של אברהם ולכן הקב"ה הקפיד על שרה ולא על אברהם ומכאן יש לנו בניהם של קדושים אלו ללמוד כי על האדם להיות בשמחה אמיתית ע"י שנאמין שיש יכולת ביד הקב"ה לעשות הכל ואין להאמין ח"ו בכוחו ועצם ידינו

וניתן לראות רמו לדבר שאצל אברהם הצחוק היה משמחה שכן לפני כן נכתב ויפל אברהם על פניו רמו לענוהו כמו שאדם שומע תשובות ומוריד את ראשו מענוהו וצניעות ולכן אצל בעל הענוהו נמצאת השמחה בחינת איזה הוא עשיר השמח בחלקו מה שהן כן אצל שרה נכתב (י"ח, י"ב) **"וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אֲיֹרִי בְּלִתי הֵיְתָה לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן" שמשמע כי היא תלתה את הכל**